

Ljudska prava i finansijske institucije

Brend i reputacija

Bankarski sektor je nedavno bio u žiji interesovanja zbog finansiranja, odnosno savetodavne uloge, u projektima koji su povezivani sa kršenjem ljudskih prava. Investitori, država i civilno društvo u sve većoj meri pozivaju finansijske institucije da preuzmu veću odgovornost oko sopstvenog uticaja i uticaja njihovih klijenata na ljudska prava.

Anastasia Jelašić, koordinator projekta, Fond Centar za demokratiju

Na prvi pogled, čini se da organizacije civilnog društva (OCD) i finansijske institucije (FI) nemaju mnogo toga zajedničkog. Po definiciji, OCD su neprofitne organizacije, dok je osnovna svrha finansijskih institucija stvaranje profita za svoje klijente i investitore. Međutim, u poslednjih nekoliko godina mnoge organizacije iz oba sektora su uvidele da način na koji funkcionišu ne mora da bude dijаметралno suprotstavljen. Posebno kada rade zajedno, organizacije civilnog društva i finansijske institucije mogu da budu pokretačka snaga društva. Na globalnom nivou, organizacije poput UN Global Compact i Međunarodnog foruma poslovnih lidera (IBLF), predstavljaju predvodnike u naporima da se spoje entuzijazam civilnog društva i stručnost specifična za privatni sektor, u koji spadaju i finansijske institucije, u cilju promo-

visanja korporativnog građanstva. Od pokretanja UN Global Compact 2000. godine, više od dve hiljade kompanija je prihvatiло principe ove organizacije u oblastima ljudskih prava, rada, životne sredine i borbe protiv korupcije. Na ovaj način, privatni sektor u partnerstvu sa vladama i civilnim društвom može da pomogne ostvarenje vizije Ujedinjenih nacija o održivoj globalnoj ekonomiji.

IBLF je osnovan 1990. godine kao deo Dobrotvorne organizacije princa od Velsa, grupe neprofitnih organizacija kojima predsedava princ od Velsa. Od tada, ova organizacija ima ulogu strateškog savetodavca za sve veći broj kompanija koje u svoju poslovnu politiku žele da uključe ljudska prava.

Postoji i veliki broj inicijativa na lokalnom nivou. Neprofitni SMart kolektiv je osnovan kako bi promovisao praksu društveno odgovornog poslovanja i podstakao medusektorsku saradnju u Srbiji. Kroz program Inicijative odgovornog poslovanja, SMart je uspostavio strateška partnerstva sa vodećim kompanijama u Srbiji koje su spremne da na dobrovoljnoj osnovi trajno integriru socijalne i etičke norme u svakodnevno poslovanje.

Kompanije i finansijske institucije, koje vode računa o ljudskim pravima u poslovnoj politici, od toga imaju višestruke koristi

Organizacija u kojoj i sama radim, Fond Centar za demokratiju, realizuje ambiciozan projekat pod nazivom "Vlada i biznis u primeni ekonomskih i socijalnih prava u Srbiji", koji finansiraju Evropska unija i Institut za održive zajednice, sa fokusom na prava u oblasti rada i zapоšljavanja. Po našim saznanjima, veliki broj međunarodnih kompanija koje posluju u Srbiji, uključujući i banke i finansijske institucije, već je inkorporirao ljudska prava u svoju upravljačku politiku. Naša kampanja u 10 gradova u Srbiji ima za cilj da podstakne lokalna preduzeća da usvoje

najbolje iz postojeće prakse u primeni ljudskih prava u svom poslovanju. Ipak, zašto bi se neka finansijska institucija osećala odgovornom za ljudska prava? Kroz istoriju, kontroverze oko ljudskih prava su se odnosile na vlade ili industrijska preduzeća sa neposrednim interesima u zonama sukoba. Sa druge strane, bankarski sektor je nedavno bio u ţizi interesovanja zbog finansiranja, odnosno savetodavne

problemima vezanim za ljudska prava prilikom stupanja na nova trжиšta • Poboljšanje zapоšljavanja novog i zadržavanje postojećeg kadra, kao i očuvanje lojalnosti zaposlenih – kandidati za posao pre će se opredeliti za kompaniju koja brine o ljudskim pravima zaposlenih, a oni koji su već zaposleni, ostaju lojalni kompaniji i promovišu njene vrednosti • Povećanje produktivnosti – bez

Poštovanje ljudskih prava predstavlja, dakle, napredak u poslovanju, ali ne samo kao odgovor na poslovne skandale i pritužbe povodom kršenja ljudskih prava. Mnoge kompanije su poštovanje ljudskih prava prepoznale kao fundamentalni činilac odgovornog poslovanja, kao nešto što je ispravno činiti

uloge, u projektima koji su povezivani sa kršenjem ljudskih prava. Investitori, država i civilno društvo u sve većoj meri pozivaju finansijske institucije da preuzmu veću odgovornost oko sopstvenog uticaja i uticaja njihovih klijenata na ljudska prava.

Poštovanje ljudskih prava predstavlja, dakle, napredak u poslovanju, ali ne samo kao odgovor na poslovne skandale i pritužbe povodom kršenja ljudskih prava. Mnoge kompanije su poštovanje ljudskih prava prepoznale kao fundamentalni činilac odgovornog poslovanja, kao nešto što je ispravno činiti. Sa sredstvima za vođenje odgovornog poslovanja, preduzeća, bilo mala ili velika, imaće dugoročnu investiciju ne samo u sopstvene poslovne aktivnosti, nego i u razvoj lokalnih zajednica i ekonomsko osnaživanje celokupnog društva u Srbiji.

Kompanije i finansijske institucije, koje vode računa o ljudskim pravima u poslovnoj politici, od toga imaju višestruke koristi:^{*}

- Čuvanje reputacije i imidža brenda – skandali vezani za kršenje ljudskih prava mogu da naruše ugled, kao i lojalnost klijenata, investitora i zaposlenih u firmi
- Povećanje konkurentnosti – preduzeća koja su akumulirala znanje i praksu u primeni ljudskih prava u poslovanju biće spremnija da se suoči sa

obzira na njihovu kvalifikovanost, radnici koji osećaju da su cenjeni i da se prema njima dobro postupa, ulagače veći napor, razvijati svoj potencijal, i maksimalno doprinosisi akumulaciji znanja i stručnosti u firmi.

• Obezbeđivanje i zadržavanje dozvole za rad – apsolutno poštovanje ljudskih prava, beskompromisni stav prema korupciji i praksi podmićivanja, izgrađuje poverenje među ključnim faktorima, od kojih zavisi da li će preduzeću biti omogućen rad i prosperitet

• Smanjivanje troškova – uključivanje ljudskih prava u osnove poslovne politike smanjuje mogućnost skupocenih parnica i ulaganja u pokušaje da se vrati poverenje zajednica koje sumnjuju da neko preduzeće krši ljudska prava

• Podsticanje aktivnog učešća važnih interesnih grupa – jasno poštovanje principa ljudskih prava, kao i zapоšljavanje iz redova lokalnih zajednica, osnažuje poverenje lokalnog stanovništva, udruženja i nevladinih organizacija, a smanjuje se i mogućnost lažnih optužbi po pitanju kršenja ljudskih prava.

• Ispunjene očekivanja investitora – odgovorna praksa poštovanja ljudskih prava, omogućava pristup finansijskim sredstvima, te privlači vlasnike kapitala sa sve većeg trжиšta društveno odgovornog ulaganja.

*Utvrdjen od strane IBLF